

Inkijkexemplaar

O die wijze koeien
gedichten

Inkijkexemplaar

EERDER VERSCHENEN DE BUNDELS

Dichter op de huid, 2010

Lichtscherven, 2012

© 2017 U.M. Zuider-Amstel / Chris de Valk, Peize

ISBN 978-90-79133-20-8

Inkijkexemplaar

Chris de Valk
O die wijze koeien

ZUIDER-AMSTEL

Inkijkexemplaar

'er wordt niets gezegd, er zijn geen woorden,
het is een spraak zonder stem'

Psalm 19:4

Inkijkexemplaar

INHOUD

Laat mij maar naast een reiger staan	8
Laat mij maar met een poes op schoot	9
O die wijze koeien	10
Ik vroeg de dieren om satire	11
Lente	12
Hij heeft zichzelf ooit leren lopen	13
Kleuter	14
Ik vond dit kind per ongeluk	15
Familiegeheim	16
Droomhuwelijk	17
Het standbeeld	18
Vertik het om te doen alsof	19
Liefdesliedje	20
Arrogantie	22
De zon schijnt stiller, lager	23
Stond ook de schemerlamp tussen de bomen?	24
De oude man is krom gaan lopen	25
Zij ligt op bed	26
Ik zag mijn vaders dooie kop	27
Broer	28
Wie komt er dieper ooit te weten	29
Band	30
Ars Moriendi	31
Hij daalt de ladder af	32

Inkijkexemplaar

Jij, engel, handelt niet in goed en kwaad	34
Nooit dieper jij	35
Slechts op die stilte rust een zegen	36
Toch zijn het altijd weer de bomen	37
Jij Ander-Licht	38
Vertrouw alleen het woord	39
Van dit gedicht wordt niemand wijzer	40
Is er een dieper thuis te vinden	41
Ik heb een langzaam nest gebouwd	42
De waterlelie lacht, haar ware aard	43
De wilgentak	44
Dit woord heeft zijn gezicht verloren	45
Metamorfose	46
Voorbij alle woorden leef jij hier	47
Wie	48
Het lijkt alleen maar zo	49
De bomen lezen mensen	50
Het nieuwe land achter ons huis	51
Ik heb mijn ikje afgelegd	52
De vogels liggen in het gras te zonnen	53
Onder het afdakje lag een viool	54
Laat mij maar in een vissenschool	55
Laat mij maar in een apenpak	56
Laat mij maar met het hondje uit	57
Laat mij maar tussen koeien gras	58
De vaas	59
Colofon	62

Inkijkexemplaar

Laat mij maar naast een reiger staan
en roerloos op de oever
de levensstilte proeven,
waarvoor wij enkel open gaan,

wanneer wij niet meer in beslag
door dit en dat genomen,
eerst aan onszelf toekomen.
Gek dat ik dat niet eerder zag.

Het water glanst, het riet kleurt rood.
Ik laat de vissen schieten,
blijf liever stil genieten
van het moment en van de sloot.

Inkijkexemplaar

Laat mij maar met een poes op schoot.
Ik noem hem William Shakespeare.
Al schrijft hij dan geen stuk meer,
zijn vacht is warm, hij is niet dood.

Dit mengelmoesje uit de goot
én soeverein mysterie
maakt dat ik zeker meer zie
dan wat de ochtendkrant mij bood.

Zijn nieuws brengt in ontspannen staat
de levensraadsels binnen.
Nog even en wij spinnen
beiden. Noem dat maar kattenkwaad.

Inkijkexemplaar

O die wijze koeien

Tragedies hoeft geen mens te vrezen.
Komedies komen met het leven mee,
net als de golven komen met de zee,
net als de boeken met het lezen.

Ons script wordt gaandeweg geschreven.
Geen heeft de pen in eigen hand.
En als we weer eens zijn gestrand
is huilen, lachen om het even.

Eens leer ik me niet te verzetten,
ontvang ik met een open hand
wat me terloops gegeven wordt.

Net als de koeien in het land
stil grazen voor het gras verdort.
Ik hoef alleen maar op te letten.

Inkijkexemplaar

Ik vroeg de dieren om satire

De honden gaven geen gehoor
De varkens sliepen rustig door
en werken bleven stug de mieren

De koeien loeiden naar de stieren
Een pinguïn bleek niet graag alleen
De mussen lieten een voor een
verstek gaan kenden geen manieren

Ik vroeg de dieren om een grapje
De hagedis schoot er van door
De kikkers kwaakten luid in koor
Een aap nam snel een lekker hapje

Ik vroeg de dieren een verhaaltje
Een mol dook weg onder de grond
Een ooievaar keek spiedend rond
op zoek naar een gemakkelijk maaltje

Ik vroeg de dieren om een wonder
de poes sprong op mijn schoot
een merel gaf zich zingend bloot
Ik vraag niet meer ik heb gevonden

Inkijkexemplaar

Lente

De treurwilg wordt als eerste groen.
Het zijn mijn vroegste kinderjaren.
Ik weet geen woorden nog, ervaren
dat deed ik onbewust nog toen.

Ik lag maar simpel in mijn wieg,
naar boven, naar de lucht te staren.
Er kwamen wolken langs gevaren
en dichterbij zoemde een vlieg.

Mijn ik had zich nog niet gevormd.
Wat het betekent om te leven
was nog geheim. O was het dat

ook maar gebleven; onbevat-
telijk geluk om niets gegeven
en door geen vraag nog ooit bestormd.

Inkijkexemplaar

Hij heeft zichzelf ooit leren lopen
Hij is vergeten hoe dat was
er ging een wereld voor hem open
met blote voeten in het gras

Hij wou beslist geen hand vasthouden
daar in de tuin zelfstandig staan
en als hij viel was er vertrouwen
begon het feest van voren af aan

Niets mooier dan een stap te zetten
en dan nog een er achter aan
Tussen de luiers en servetten
stond daar een man van meet af aan

De rozen zonken neer, de heesters
bogen hun hoofden vol ontzag
voor hoe hun schepper, heer en meester
daar languit voor hun voeten lag

Inkijkexemplaar

Kleuter

Dit beeld. Een houten kleuterschool
verscholen in een oude wijk.

De straat telt amper auto's, eik-
enbomen des te meer. De ko-

lenkachels worden opgestookt.

December is het, snijgend koud.

De juf lijkt boos. We zijn vast stout.

Ik moet iets hebben uitgespookt.

Mijn oren suizen, mond is droog,
mijn benen zijn zo zwaar als lood.

Het schemert buiten. Zomaar doods-
benauwd steek ik mijn hand omhoog.

Twee vingers, dat is het toilet.

-Alleen als je heel nodig moet,
zo zijn de regels hier-. Mijn voet-
en dragen mij zowaar nog net

de klas uit. Van de kapstok zijn
mijn jas en wanten snel gegrist.

Ik ga naar huis, heb al gepist.

Op school vind ik het niet meer fijn.

Inkijkexemplaar

Ik vond dit kind per ongeluk
op zoek naar transcendente sporen.
Het speelde in zichzelf verloren;
een diepte zo afgrondelijk

dat het niet keek zelfs toen ik riep
daar hoog uit mijn ivoren toren.
Ik moet omlaag, wil hij me horen,
de trappen af, weg uit de biep,

de boeken, ja weg uit het woord
waar uit elk vuurwerk is verdreven.

Te zijn geroepen door dit kind
-al spreekt het niet, al lijkt het in-

trovert slechts voor zichzelf te leven-
drijft mij sindsdien ontketend voort.

Inkijkexemplaar

Familiegeheim

Zelfs de gordijnen zwegen
zelfs de stilte sprak niet meer
zelfs de windharp liet z'n te-
re klankspel achterwege

Niets bewoog. Bevroren
drama uit de kindertijd
hing als voor de eeuwigheid
tussen onze oren,

achter onze ogen
in het donker aan de wand
kaarslicht heeft hier nooit gebrand
ganglicht aan gemogen

kraak en piep kwam van de trap
voeten op de treden
stierven weg. Beneden
sloeg een deur dicht met een klap

Inkijkexemplaar

Droomhuwelijk

Er ligt een dier in hem te slapen.
als het ontwaakt, ontwaakt het hare ook.
Een wind begint rondom het stel te spo-
ken en in plaats van makke schapen

sperrren hyena's de ogen open,
staan lynxen klaar voor hun finale sprong.
Want vrede is niet zelden de cocon
waar vals gebroed uit komt gekropen.

Wie honger heeft, die zal gaan roven
en dorstigen staan gierig rond de bron.
De liefde zal eeuwig ontaarden
in haat en nijd, zolang haar waarde
enkel wordt afgemeten aan de zon.
Slechts wie geworsteld heeft komt boven.

Inkijkexemplaar

Het standbeeld

De zomer is opnieuw begonnen,
de dagen zijn weer warmer dan voorheen.
De mensen in de parken zonnen,
op de terrasjes is niemand alleen.

Behalve dan het levend standbeeld
dat deftig op het plein staat opgesteld.
De outfit werd grondig behandeld
met spuitbus goud; hier staat een man met geld.

Nog wel; het zweet stroomt uit de plooiën,
de eerste schilfers laten naadloos los.
Wat machtig als het paard van Troje
had moeten zijn lijkt meer een droevig ros.

De zon doorboort het krakend harnas,
het standbeeld speelt de scène moedig mee.
Toeschouwers lachen om de paljas;
geweldig geacteerd, is hun idee.

Inkijkexemplaar

Vertik het om te doen alsof
Vertik het om te zwijgen
jouw schoonheid is jou eigen
en van je voeten schud het stof

Vertik het om voor schut te staan
Vertik het om te draaien
je hoeft niets te verfraaien
je ook niet op de borst te slaan

het is al goed en goed genoeg
de honger meer te worden
doet prematuur verdorren
de struik die anders vruchten droeg

Vertik het aan de wal te staan
Vertik het te verstijven
wat echt is dat blijft drijven
en deed dat al van meet af aan

Inkijkexemplaar

Liefdesliedje

Wij betreden het toneel
van onze levens met een script
dat we niet kunnen lezen

Ergens oppert iemand: - speel-
Ik kijk naar jou, je lijkt geknipt
om koningin te wezen

Ster in een bejubeld stuk
Maar dienstmeid die moest boenen
dat zou vast ook uitmuntend gaan

Dan was ik een prinselijk
figuur dat jou mocht zoenen
één kusje maar zou niet volstaan

Of misschien was je een wees
gehuld in een paar lompen
met klitten in verwaarloosd haar

Mijn rol zou dan kunnen we-
zen dat ik je wat hompen
brood gaf. Je keek er dankbaar naar

Inkijkexemplaar

Maar eigenlijk zou elke rol
die mij met jou liet spelen
mij op het lijf geschreven zijn

Zelfs wanneer je voor de lol
mijn hart van mij zou stelen
zou ik bij niemand liever zijn.

Inkijkexemplaar

Arrogantie

Het was een simpel rieten mandje
door vele handen heen gegaan.
Ik zag het bij de kringloop staan,
nog net geen afval. Op het randje.

Je kon het kopen voor een prikje,
blijkbaar vond niemand er veel aan.
Het hengsel was al half vergaan
net als het garen van het strikje.

Zou ik het kopen? dacht ik even.
Ik had nog wel een plekje vrij
tussen de liefdes die vergleden,

vergeelde foto's, smeekebeden.
Een stekje er in, wat vette klei.
Door mij werd niets ooit afgeschreven.

Inkijkexemplaar

De zon schijnt stiller, lager,
september sterft
en werpt z'n schaduw
langer, trager
over onze dagen
op weg naar huis.
Er valt ons niets te binnen
dat dit geluk kan dragen.

Nog zijn we samen,
nog zien we bomen vruchten dragen
nog komen onze kinderen thuis,
soms, op hun vrije dagen,
nog zijn we reisgenoot
verdiept in wat het leven bood,
de laatste vragen.

Tot dat ook zal vervagen.

Inkijkexemplaar

Stond ook de schemerlamp tussen de bomen?
Was het plafond een ruisend blarendak?
Hing het portret van moeder aan een tak?
Konden de vogels zomaar binnenkomen?

Was er geen deur, geen openstaande ramen?
Rook het naar braamstruik, paddenstoelen, mos?
Binnen en buiten slaan hetzelfde bos
in woorden op. De mens geeft alles namen.

Hoe fanatiek we het ook steeds proberen,
er is geen touw aan leven vast te knopen
en tussen ons loopt zelfs geen vage lijn.

De muren zijn van wind, grenzen schijn,
de hamer blijft luchtspiegelingen slopen,
niemand om wolven, beren te bezweren.

Inkijkexemplaar

De oude man is krom gaan lopen.
Zijn wervels drukken op elkaar.
Ooit was hij kind. Nu heeft hij staar
en moeite om zijn das te knopen.

Dat doet het klimmen van de jaren.
Hij houdt hun aantal niet meer bij.
–Het zal wel goed zijn–, zegt hij blij
en dwarrelt verder door de blaren.

Soms moet hij thuis worden gebracht;
geen flauw benul meer waar hij is.
Zijn vrouw verkeert in alle staten.

Dat vindt hij grappig, vraagt uitgelaten
of hij dan soms haar minnaar is.
Ze slaakt een zucht en kust hem zacht.

Inkijkexemplaar

Zij ligt op bed
haar ogen dwalen
Ik zie niet wat zij ziet
Haar oude handen
malen, reiken
naar wat eenmaal geschied
voorgoed bereikt zal zijn
Ik weet dat niet
Hier stroomt de Styx
en Charon komt
nooit tussen beiden
Nog zijn wij samen
Nog wit de muren,
het kussen en de beddenlakens
Nog komt de zuster
met het avondeten,
de slaap die even doet vergeten
de leegte van het bed
hiernaast

Inkijkexemplaar

Ik zag mijn vaders dooie kop;
Hij was opeens gestorven.
Ik heb zijn pijn georven,
mijn god, houdt dit dan nooit meer op.

Zijn lijnen liepen dieper nog,
messcherp getrokken voren.
Ik kon zijn stem zelfs horen,
het was zo echt als een van Gogh.

Maar wat hij me vertellen wou
ging in mijn angst verloren.
Geen mens staat ooit op uit de dood.

Ook vaders niet. Ik hield me groot
als kind, van schrik bevroren,
en beef nog altijd van de kou.

Inkijkexemplaar

Broer

Jouw lichaam is tot as vergaan
Ik zie je voor me in gedachten
Je mondhoeken die minzaam lachten
De blik zo zelden echt voldaan

Je vuist gestut onder je kin
boven een schaakspel ernstig peinzen
en dan ineens kwaadaardig grijnzen;
bij het zien dat ik ten onderging

Nu ben je zelf schaakmat gezet
en aan je eigen eind gekomen
De koning ligt geveld tussen

zijn stukken. Ik blijf intussen
onverminderd schaken in mijn dromen
met zwart en wit, zo mis ik het

Inkijkexemplaar

Wie komt er dieper ooit te weten
wat leven is dan wie heeft liefgehad?
De bomen krijgen op hun tijd weer blad,
De winter raakt stilaan vergeten.

Het kan niet anders, moet zo wezen.
In elk begin ligt ook het eind vervat
en aan elk eind ontspringt weer een nieuw pad.
Geen these zonder antithese.

Het vuur waarmee wij banden smeden
verteert ons als de dood ons weer apart
zet en natuurlijk lacht om onze zwart-
e kleuren, armzalige gebeden.

Er drijven wolken boven mij bijeen
en hier op aarde staat jouw naam in een steen.

Inkijkexemplaar

Band

Nooit waardevoller waren onze dagen
dan deze laatste, toen jij niet genas.
Met het besef dat dit het einde was
kwamen de krachten ook die hielpen dragen,

wat niet te dragen was. Jij wou intenser
dan ooit, met ogen stralend van geluk
de levensbeker drinken. Wonderlijke
ogenblikken rezen, zonder grenzen.

Nu weet ik dat we beiden zwanger waren,
dat sterven uit de slaap ontwaken is,
een dieper aan elkander raken is
dan al die jaren dat we minnaars waren.

Inkijkexemplaar

Ars Moriendi

Hij stierf zoals alleen een zwaan
kan sterven, cirkelend naar binnen.
Steeds verder buiten ons bereik.
Het zwarte meer, de rimpelingen
pasten er feilloos bij, de maan
die glanzend in het water hing.
Zijn vleugels bolden op en blonken.
De koning keek zijn koninkrijk
nog eenmaal rond, eer hij verging.
De sterren lachten in het donker.

Inkijkexemplaar

Hij daalt de ladder af,
hij wil niet langer meer zijn,
niet altijd in de weer zijn,
geen nek van een giraf.

Hij is al lang genoeg
plukt appels uit de bomen,
voor durfals, hen die schromen,
voor wie er maar om vroeg.

Hij kan er zo wel bij,
hoeft zich niet uit te rekken,
geen vreemd gezicht te trekken;
hij is een vriend van mij.

Ik noem hem metgezel
en heb hem altijd bij me.
Hij deelt in mijn geheimen,
ook die ik niet vertel.

Ik noem hem schaduwgast,
ik noem hem dieper schouwen.
Hij leert mij lachend rouwen
om wat niet langer past.

Inkijkexemplaar

Zijn hart is hemels groot,
zijn voeten alsmaar kleiner.
Eens zullen zij verdwijnen,
omvat hij zelfs de dood.

Inkijkexemplaar

*Jij, engel, handelt niet in goed en kwaad,
je vleugels overstijgen beiden.*

*Je kunt niet anders dan ze spreiden,
net als de vogel die z'n nest verlaat.*

*Wind heb je niet nodig, enkel hart
dat openstaat en diep wil leven.*

Wie liefheeft moet jij wel omgeven.

Wie voor de helft maar leeft, ziet slechts een flard

van wie je bent en neemt de benen.

Die schrik van ons noem jij je duisternis.

En overgave dat er ruimte is

*je bloot te geven, aan wit of zwart voorbij
aan dood of leven. Jij koestert allebei.*

In jou is elke kloof verdwenen.

Inkijkexemplaar

Nooit dieper jij
dan als de wind
jouw stem verraad,
boven het water
woorden klinken
die ik niet begrijp,
maar des te mooier vind.
Hun echo galmt nog na,
wanneer mijn zeilboot
verder drijft
gouden lichtpaleizen binnen.
De engel van de dageraad
haalt een vleugel
uit de nacht.
De andere, die blijft bij jou,
oneindig zacht.

Inkijkexemplaar

Slechts op die stilte rust een zegen
die aan de eigen grond ontspringt.
Geen mens wordt vruchtbaar zonder regen.
Door ruime harten ruist een wind
van voor de vroegste kinderjaren,
nog onvoorwaardelijk bemind.
Een engel tokkelt er op snaren,
een ongehoorde stem bezingt

de krachten die ons zullen dragen,
als onze levenstocht begint.
Hoor zachtjes op de achtergrond
hoe muzikaal de tovermond
het lied van jou en mij verbindt
met onze nachten, onze dagen.

Inkijkexemplaar

Toch zijn het altijd weer de bomen
die ons beschutten en verstaan.
De wereld mag weer eens vergaan,
de mensheid zich te pletter dromen,
zolang hun blaren ons omzomen,
hun wortels in de aarde staan;
-van Atman tot en met Brahman
is niemand wijzer dan de bomen.

Wie heeft er altijd alle tijd,
wie blijft er eeuwig op ons wachten,
wie vangt de wind met zijn gedachten
en zingt ons ruisend nieuw en wijd?

Inkijkexemplaar

Jij Ander Licht

Wij hebben Jou opnieuw gevonden,
onder het stof vandaan gehaald;

Jij ander licht, dat anders straalt
en opwelt uit de diepste gronden.
Met niemand zijn wij meer verbonden,
werpt op de wegen die we gaan
scherper zijn licht op ons bestaan.
Wie zoeken worden zelf gevonden.

Jouw licht voert naar de mooiste zomer,
als ieder pad naar huis toe leidt
en sporen van de eeuwigheid
de lange middagen bekronen.

Jij ander licht dat met fluwelen
voetstappen nadert, luipaardzacht,
ons vlinderteer bereikt en lach-
en doet en van verlangen spelen.

Jij ander licht uit regionen
waar mensen uit hun trance vandaan
met engelen uit dansen gaan
en eindelijk weer op aarde wonen.

Inkijkexemplaar

Vertrouw alleen het woord
dat spreken gaat
pas als het schemert,
de avond valt,
de bomen uit hun huizen komen,
de takken omgevouwen tot gebed.

Vertrouw alleen het woord
dat in zijn schild weerloosheid voert
en vijanden verliefd omhelst.

Alleen het woord
dat jou verandert in een vraag
en ons stomverwonderd laat.

Vertrouw alleen het woord
dat uitgekleet je bed in stapt
en met je doet en streelt en strijdt
en pas wanneer de dag aanbreekt
je mank geslagen achterlaat.

Dat woord alleen

Inkijkexemplaar

Van dit gedicht wordt niemand wijzer,
het brengt geen stapje dichters bij geluk.

Wie grijs werd, wordt nog altijd grijs,
wie er door heen zat, gaat nog altijd stuk.

Het is geen balsem op de wonde,
het helpt niet tegen bang zijn voor de dood.
Wie wil kan ook gemakkelijk zonder,
wie nu niet verder leest, heeft niets verkloot.

't Is even zinloos als die oude boom
die nergens voor is te gebruiken.
Hij staat daar maar, staat maar te duren
alleen zijn blaren krijgen kuren,
wanneer het herfst wordt en gaat ruiken,
de wereld kleurt als in een diepe droom.

Inkijkexemplaar

Is er een dieper thuis te vinden
dan wij elkander geven,
voorbij de verste winden
een ruimer hart, intenser leven,

een foto van de ziel te maken,
die verder dan wij weten schouwt,
een wandeling door najaarsgoud,
die sprakelozter nog doet raken?

Wanneer wij het te spreken wagen,
bestaat er dan een alfabet
dat voor de eerste woorden klinken

ons op de knieën neer laat zinken
en onderdompelt in gebed?
Is er een taal die ons kan dragen?

Inkijkexemplaar

Ik heb een langzaam nest gebouwd
van plannen die mislukten,
van verzen nooit gedrukte,
herinneringen vaal en oud.

Het ligt tussen de snippers
van wat van licht en goud zou zijn,
maar zich ontpopte als ravijn
bedoeld voor egotrippers.

De weg terug naar boven
ging dieper door de afgrond heen.
Ik kon maar niet geloven:

het leven zat niet tegen.
Een broedplaats is soms hard als steen
en duisternis een zegen.

Inkijkexemplaar

De waterfeligie lacht, haar ware aard
is door het donkere water heen gebroken,
door leven, licht en kleuren aangestoken
tot bloei gebracht. 't Is net een ansichtkaart.

Doe er een kikker bij, desnoods een paar.
Misschien wat bomen, hemelsblauw er boven.
En als het per se moet, een zondoorstoven
kind aan de oever, maar dan is het klaar.

De prent kan zo mee met de vroege post.
Alleen wat aan de onderkant geschreven
staat weet niemand. Modder, slierten wier,

hiërogliefen zonder schrijfpapier
zijn, boven het donkere water uitgeheven,
door wind en zonlicht zomaar opgelost.

Inkijkexemplaar

De wilgentak

Wie heeft van jou een fluit gemaakt,
wie blaast zijn adem door jouw gaten?
Door wie ben jij vervuld geraakt
van heimwee en van blijdschap beide?

De wilgenboom staat op zijn plaats apart
in blauwe stilte opgericht.

Wie doet naar jou zijn takken buigen
als vreemde lippen jou omsluiten
en op jou wordt gespeeld,
één enkel hart
het al bemint,
zijn blaren lispelen
en lachend ruisen?

Inkijkexemplaar

Dit woord heeft zijn gezicht verloren,
de ruggengraat is weggehaald,
het lijf gevild, met onbetaald
verlof het hart, de adersporen

zijn droge bedding geworden
van een verlaten maanlandschap.
Wie hier gaat vissen voor de grap
vangt bot en beenderen, verdorpe.

Het is de geest, de inspiratie
die mist, spieren en weefsels trekt
over de letters van weleer.

Boven de wateren zweeft niet meer
de adem die nieuw leven wekt.
De nacht is wars van incarnatie.

Inkijkexemplaar

Metamorfose

Mijn woorden stijgen op van het papier
en op de ruggen van libellen
begint mijn taalkunst te vervellen
die op de bladzij dood ging als een pier

Ik lig er naar te kijken in het gras
de verzen stijgen alsmaar verder
als schapen zonder goede herder
die blijkbaar helemaal niet nodig was

Een stuk of wat libellen al volstaat
om naar de hemel te verdwijnen
– daarnet nog amper larven in de sloot –

Ik zou, als het om de laatste dingen
gaat zo mee naar boven willen deinen
en eindelijk niet meer bang zijn voor de dood

Inkijkexemplaar

Voorbij alle woorden leef jij fier,
door niemand te misbruiken meer.

Buiten bereik van elke leer,
die alles altijd beter weet,
elke dogmatiek,
die maar gaan afstand nemen wil,
laat staan opnieuw beginnen,
elke droomfanaat,
die weigert te ontwaken.

Jij wijkt waar wij jou claimen,
verdwijnt uit al onze systemen
waarin we jou – uit vrees
je kwijt te raken- te slapen leggen.

Liever weer vertrouwd onvindbaar
dan op procrustesbed vergeefs aanbeden.

De honden gaan je kwispelend tegen,
de vogels zingen dat je er niet bent,
bekoorlijk schuil je in de voorjaarsregen
en in het najaar bloos je even,
als de oogst de boer tevreden stemt.

Inkijkexemplaar

Wie

Wie legt, als elke taal verstomt,
ons nieuwe woorden in de mond.

Wie komt er sprekend tussen beiden,
als wij aan sprakeloosheid lijden.

Wie daalt in onze harten af,
wanneer wij zwijgen als het graf
en Kaïn Abel neer blijft steken.

Wie weet door stiltes heen te breken
die van beton zijn, murendik.

Wie maakt ons weer ontvankelijk,
schept daar een nieuwe melodie
waar pijn en afweer heersen. Wie
weet onze namen zo te noemen
dat wij ons met onszelf verzoenen.

Inkijkexemplaar

Het lijkt alleen maar zo
dat dieper dan de bomen zwijgen
jij voor je houdt wat in je leeft.
Er is niet iemand die iets heeft
op wie wij greep eens zullen krijgen.

Het lijkt alleen maar zo
dat mooier dan de rozen bloeien
jouw hart verbergt waarvan je straalt.
De poëzie waarnaar je taalt
zal altijd blijven overvloeien.

Het lijkt alleen maar zo
dat als ik weer eens niet kan vinden
waarnaar ik zoek, jij ook zoek bent.
Want jij bent alles ongekend,
uit alle hoeken waaien winden.

Het lijkt alleen maar zo
dat verder dan de wolken drijven
jij aan je tafel zit en wacht
tot iemand thuis komt, dag en nacht.
Je gaat nooit weg, je zult nooit blijven.

Inkijkexemplaar

De bomen lezen mensen,
als waren wij een open boek;
verliefd, verward, altijd op zoek
naar anders, meer, intenser,
een opzienbarender bestaan.
Soms glimlachen de bomen.
Soms lijken zij versteld te staan,
soms stil aan waterstromen.

Eens zag ik hun hoofden schudden.
Dat moest wel over mijn boek gaan:
arm schaapje zonder kudde.
Herfstblaren vlogen af en aan.

Inkijkexemplaar

Het nieuwe land achter ons huis
ligt onbetreden in de zon.

Er staat geen tempel, prijkt geen kruis,
geen hoer woont er uit Babylon.

Niets is er heilig, niets profaan.
Het al schuilt er in ieder ding.
Laatst, zag ik door het keukenraam,
verscheen daar De verandering.

Gehuld in niks liep ze gewoon
te flierefluiten op het pad.
Onwerkelijk als in een droom
vloog ik haar na en zei haar dat.

Inkijkexemplaar

*Ik heb mijn ikje afgelegd,
een ander ik kwam boven.
En toen ik dat ook had geslecht,
dook op in de mangroven
van mijn eigenwaan een zwarte zwaan,
met ogen als van een vulkaan.
De kop opzij gebogen
dwong zonder mededogen
me onder z'n vlerken sloop te gaan.
Weer was een ik gevlogen,
weer kondigde een ik zich aan.
Toen heb ik overwogen
die ikken maar te laten staan.
En zo uit Ur getogen,
met niets om op te bogen,
scheen daags de zon en 's nachts de maan.*

Inkijkexemplaar

De vogels liggen in het gras te zonnen,
de vleugels uitgewaaierd om hen heen.
't Is heet. Het wegdek smelt. Ik ben alleen
omringd door huizen, flats, lege balkonnen.

Dit heet hoogzomer. Alom heerst vakantie.
Een dikke hitte druipt en kronkelt langs
de stammen in het park omlaag. Een slang,
mocht die er zijn, maar er is geen garantie,

zou over goed en kwaad kunnen gaan spreken
op dit moment, als er een Eva was.
En over God die alles had verzonnen,

behalve niets; niets was de dans ontsprongen
en lag, net als de vogels in het gras
te zonnen, onopgemerkt, zonder gebreken.

Inkijkexemplaar

Onder het afdakje lag een viool
tussen de distels verscholen en blaren.
Krom was de strijkstok, stuk de snaren;
verrassend stilteven, naast het riool.

Vanuit het duistere klankgat bezag
een klein muisje de wereld daar buiten.
Voor even verlost van al z'n kornuiten.
Even alleen voor zichzelf aan de slag

met het licht uit de hemel, kniehoge gras,
het landhuis waar niemand meer woonde,
de bomen rondom; alsof hij droomde
zo helder, er even haast zelf niet meer was.

Alleen nog de gaarde en de viool
die langzaam omhoog kwam en ging zweven.
De strijkstok werd roeispaan. Zonder beven
klom naar boven het muisje dat zich verschool

en voer in zijn bootje naar de muziek,
die ooit aan het instrument was ontsprongen,
toen alles nog goed was, vogels nog zongen,
de huisbaas nog maaide, je reinste mystiek.

Inkijkexemplaar

Laat mij maar in een vissenschool
mee zwemmen onder water.

We spelen danstheater,
verbeelden ons een altviool,

zijn partners in een reuzenshow.

Getob blijft op de oever
achter. Er zijn geen droeve
dingen die langer winnen zo,

geen dwanggedachten zonder eind.

alleen maar het genoeg,
door even in te voegen,
te dolen waar geen hond me kent.

Inkijkexemplaar

Laat mij maar in een apenpak
gestoken grappen maken,
grimassend noten kraken,
tot moes geslagen met een tak,

mijn broertjes zich bescheuren maar
om al mijn dwaze streken,
mijn moe om mijn gebreken
haar hoofd maar schudden; ik ervaar,

ik onderga, ja ik besta.
Laat zusje zich maar schamen
en vadertje beamen
dat zoonlief zot is; ik besta.

Inkijkexemplaar

Laat mij maar met het hondje uit,
de velden door, bewegen.

We komen niemand tegen,
ik ben het baasje en ik fluit

een simpel liedje voor de gein.

Voor Basta een goed teken;
nog even oversteken
en vrijheid zal de onze zijn.

We halen er ons hart aan op,
wij beiden, tochtgenoten,
die nimmer meer genoten,
de hals ontworsteld aan de strop.

Inkijkexemplaar

Laat mij maar tussen koeien gras
herkauwen, mediteren,
hun wijsheid van ze leren,
weerspiegeld in een regenplas,
compleet met wolken en het blauw.
De wereld in hun ogen
schittert van mededogen.
Ik neem de dingen niet meer nauw.

Wanneer mijn makkers loeien
ben ik weer kind en God is trouw.
Compassie leidt tot wezensschouw
en grenzen die vervloeien.

Inkijkexemplaar

De vaas

De bloemen hadden in een vaas gestaan.
Dat was het en dat was alles geweest.
Geen huis, geen tafel, zelfs geen mens, geen beest.
Alleen die bloemen en niet één vergaan.

Uitbundig in volle bloei, zomaar.
En zonder afzender op een kaartje.
Een vrolijk kleurrijk allegaartje
van rozen, bermgrassen, fresia.

Een glimlach van stilte, gebeeldhouwd
uit licht en vormen, rood en geel en groen.
Nergens vandaan en nergens naartoe
alleen een vaas die het geheel bijeenhoudt.

Inkijkexemplaar

COLOFON

IMPRINT *Uitgeverij Abraxas, Zuider-Æmstel*

TYPOGRAFIE EN PREPRESS *Uitgeverij Abraxas, Amsterdam*

LETTERS *TEFF Trinité 2 & 4 en Lexicon, DTL Documenta*

PAPIER OMSLAG *240 g/m² Invercote (FSC Iggesund)*

PAPIER BINNENWERK *90 g/m² romandruk*

Inkijkexemplaar

HELEN SPELEN ZICH VERWONDEREN

Inkijkexemplaar

De auteur (1958) breekt een lans voor een nieuwe rol van het heilige en religie.

Hij doet dat in minder dan honderd pagina's in een taal die zowel associeert als analyseert. *Het heilige* wordt gevonden in alles en is dus gegeven in de beschouwer, niet in het object. Omdat het heilige rust in de ervaring kun je in de cultuur elkaars spiegel zijn en moet je zorgvuldig met de beelden omgaan, aldus de schrijver.

Opvoeding tot eigenheid is van ultiem belang en wordt ook bijbels onderstreept met het verhaal van het kind in het midden in het evangelie naar Mattheüs. In kinderlijke openheid kun je het heilige als vreugdevol en ook verbijsterend gewaar worden (Rudolf Otto) en anderen in die ervaring nabij zijn. Vrije rit en kunstuitingen zijn de vormgeving van die ervaring. Zo komen ontzag voelen, helen en spelen samen. In deze handelingen is geen nut beoogd, maar zit leven in verbinding op alle niveaus, religie dus.

Een poëtisch, weinig theologisch of filosofisch, pleidooi voor een ontspannen omgang met bijbelse traditie.

Drs. P.W.A. Stuurman (NBD|*Biblion*)

Chris de Valk: *Het nieuwe heilige*, Uitgeverij Valkhof Pers, Nijmegen 2012, met appendix en bibliografie.

Inkijkexemplaar

BIJ DEZELFDE UITGEVER VERSCHENEN

Daniël Mok

Woestijnen woorden wouden

Roman

Een wijze uit het westen

Beschouwingen over Rudolf Otto en 'het heilige'.

Rudolf Otto

Het kwetsbare leven van de liberale politicus en theoloog,
filosoof en godsdienstkenner in de fin de siècle.

Rudolf Otto

Het heilige

Over het buitensporige van het numineuze,
het mysterie dat doet huiveren en fascineert.

De genadereligie van India en het christendom

Religieuze overeenstemmingen; overeenkomsten en verschillen
in de oorsprong van godsdiensten.

Paul Neff

Religie als genade

Met een voorwoord van Rudolf Otto.

Mircea Eliade

Het heilige en het profane

Een onderzoek naar het wezen van religie.

Inkijkexemplaar

William James

Vormen van religieuze ervaring

Een onderzoek naar de menselijke aard.

De wil om te geloven & religieus vertrouwen

Het recht om te geloven en andere populair-filosofische essays.

De onsterfelijkheid van het bewustzijn

Twee mogelijke bezwaren tegen dit beginsel.

Gustav Fechner

Het boekje over het bewustzijn na de dood

Abraham Joshua Heschel

God zoekt de mens

Een filosofie van het jodendom.

De sabbat & vernieuwing van de moderne mens

Een joodse visie op verbondenheid.

Rufus Jones

Quakers

Triomfen en tragiek van het geweten;

beeld van een humanitaire religie.

Eva Kessler

Liefdevol opvoeden, een kunst

Zinnvolle grenzen stellen en je goede humeur bewaren.

Inkijkexemplaar

Frederik van Eeden

De kleine Johannes

Alfred Scheepers

De wortels van het Indiase denken

Inleiding in de geschiedenis van de Indiase filosofie.

Kakuzo Okakura

Hét boek van de thee

De oosterse geheimenis van de ceremonie op leven en dood.

George Clason

De rijkste man van Babylon

Zeven eeuwige regels voor welvaart en welzijn.

Verena Mayer

Edmund Husserl

Denken zonder vooroordelen.

Mark Mastenbroek

Hoe, vader word je weer een vlinder?

Gedichten bij schilderijen van Mary Noothoven van Goor.

Uitgeverij Abraxas, Zuider-Amstel

Inkijkexemplaar

‘D E FENOMENOLOGIE, de leer der verschijnselen, staat tussen de vermelding van een chaotisch aantal feiten en de doorgevoerde abstractie van een alomvattend waardeoordeel in. Zij probeert structuren te zien in de verwarrende berichtenstroom, en stelt het oordeel nog even uit. Er moet eerst ruimte komen voordat er beslissingen vallen.

FENOMENOLOGIE kan de wetenschap van het tussenrijk genoemd worden: zij voert een rechtmatig interregnum. Nadat de gegevens zijn samengebracht en voordat de systematische ordening en definitieve beslissingen kunnen inzetten, komt haar de leiding toe in de geestelijke bezinning. Zij leeft tussen de empirische werkelijkheid en de waarheidsvinding.

FENOMENOLOGIE wil niet oordelen, interpreteren of vertalen, zij wil begrijpen. *Fenomenologie* is de wetenschap van het zuivere bewustzijn. Het is een denken zonder vooroordelen dat verschijnselen en mensen in hun eigenwaarde tot hun recht wil laten komen.

Het is een zuivere benadering, van mens tot mens, van geest tot geest.’

Inkijkexemplaar

Abraxas is een zich ‘fenomenologisch’ noemende uitgeverij, die zich ook met aandacht voor andere klassieken verdienstelijk maakt.

Zowel *Het heilige* van Rudolf Otto als de *Varieties* van William James zijn zo schitterend geschreven en hebben zo’n impact gehad op het denken over religie, dat zij in dit verband in de meest eigenlijke betekenis van het woord klassiek geacht mogen worden.

(Dr. J. A. van Belzen)

Het fonds van Abraxas is het meest bewonderenswaardige dat een uitgever zich kan denken:

Het bestaat uit louter klassieke meesterwerken van auteurs als Rudolf Otto, William James, Mircea Eliade en Abraham Joshua Heschel.

Stuk voor stuk juweeltjes met eeuwigheidswaarde.

(Br. Frans Berkelmans)

Inkijkexemplaar

Eerste druk lente 2017

NUR 306

Uitgeverij Abraxas v/h De Appelbloesem Pers

IMPRINTS:

Olive Press (Oost-West filosofie)

Zuider-Æmstel (fictie)

EAN 9789079133208